

3 . De Schiedammer

Wat doet de Schiedammer?

'We gaan sowieso om, dan is het beter om je stem nu te laten horen'

3.0 Interview met Louis Addens en Rob Kent van de Wijk Energiek Groep over gasloze wijken

Louis Addens (65) en Rob Kent (68) wonen al meer dan dertig jaar in Groenord. In een flat aan de Oreliosingel. Louis woont met zijn vrouw Joke op de zesde, Rob en zijn Lesley op de derde. Deze actieve bewoners vertegenwoordigen de Wijk Energiek Groep en helpen de gemeente mee om hun wijk gasloos te maken. Eenvoudig is het niet, zelfs niet in hun eigen huis. 'Maar we gaan om, dus kun je maar beter nu je stem laten horen dan achteraf te zeuren.'

Louis en Rob zijn van die mensen die zich overall in de wijk roeren. Ze rijden de tuk tuk door de straten, bakken pannenkoeken op inductiekookplaten bij het Groenordfestival, zijn mantelzorger, zijn betrokken bij het magazine over Groenord, doen mee aan amateurtoneel en zijn present op buurtfestivals en evenementen. 'We hebben het goed voor met onze wijk, we willen graag meer verbinding tussen bewoners', vertelt Rob Kent. Het is daarom niet gek dat Louis en Rob zich ook willen inzetten voor de Wijk Energiek Groep voor de wijken Groenord en Nieuwland.

De Wijk Energiek Groep

Deze Wijk Energiek Groep is een initiatief van de gemeente Schiedam, Woonplus, Stedin, Eneco en de Provincie (de ondertekenaars van de intentieverklaring 'Groenord en Nieuwland op Duurzame Warmte') en is in het leven geroepen om de energietransitie van Groenord en Nieuwland kritisch en opbouwend te volgen. Deze twee wijken zijn namelijk aangewezen om als eerste wijken van Schiedam compleet gasloos te worden. Dat past bij de gemeentelijke klimaatambities en de ondertekening van de Green Deal Aardgasvrije wijken. In de Wijk Energiek Groep zitten een vertegenwoordiging van de bewoners van de twee wijken, woningcorporatie Woonplus en de gemeente Schiedam.

Een uitdagende omslag

Louis en Rob kennen nog de vorige energietransitie, die van kolen naar gas, in de jaren vijftig. Louis: 'Dat verliep heel soepel. Daar hoefde je haast niet over na te denken. Het was ook tamelijk smerig, die kolen. Dus gas was een uitkomst.' Nu is het anders. Uitdager, merken de twee. Rob vertelt erover: 'Je moet bedenken dat deze wijken vrij arm zijn. Bovendien is het hier ook vergrijsd. En

oudere mensen stappen niet zo snel van hun gewoontes af. Een omslag naar een gasloos huishouden is niet niks.'

De baas in de keuken

Dat merken Louis en Rob thuis ook. Hun vrouwen koken al jaren op gas. De overstap naar inductie bespreken, dat is nog net niet het huwelijk op het spel zetten, maar gevoelig ligt het onderwerp wel. 'Zij is toch de baas in de keuken', accepteert Louis zijn verlies. Dan, al brainstormend: 'Misschien moeten we een inductiekookworkshop organiseren voor alle bewoners uit de wijk. Om ze te laten wennen.' 'Goed idee', reageert Rob enthousiast. Hij kent zo al een paar mensen die mee moeten doen. Zijn eigen vrouw, die graag de wokpan gebruikt, maar niet weer hoe je hiermee elektrisch wokt. Maar ook de Syrische vrouw die hij onlangs sprak. Zij gebruikt een typische ketel met een bolle bodem: lastig op zo'n elektrische kookplaat...

Voor het warmtenet

Het afgelopen jaar heeft de Wijk Energiek Groep alle dilemma's met betrekking tot de energietransitie kritisch besproken. Rob: 'Ja, kritisch ja, we zijn gezond wantrouwend, want het komt straks wel op de huurder neer.' De Wijk Energiek Groep heeft de gemeente geadviseerd de mogelijkheden voor het warmtenet verder te onderzoeken. 'Die restwarmte uit de haven kunnen we prima inzetten. De buis ligt er al', verklaart Rob. 'Alle woningen compleet isoleren is onhaalbaar, vinden we. Dat is veel te duur.' Komend jaar start 'fase twee', zoals Louis en Rob het noemen. 'Dan gaan we aan de slag met wat het allemaal gaat kosten. Dat wordt interessant!'

3.1 Bewoners kiezen samen met gemeente voor duurzaam wonen

8 maart 2017 was een belangrijke dag voor Schiedam. Toen heeft de minister van Economische Zaken de Green Deal Aardgasvrije Wijken ondertekend, samen met een dertigtal gemeenten waaronder Schiedam, netbeheerders en enkele koepelorganisaties. En de gemeente heeft er meteen werk van gemaakt. In april is door de gemeente Schiedam, woningcorporatie Woonplus, de Provincie Zuid-Holland, Eneco en netwerkbeheerder Stedin een [lokale intentieovereenkomst](#) ondertekend om de verwarming van de wijken Groenord en Nieuwland te verduurzamen. De eerste fase in de uitvoering hiervan is een onderzoek naar de mogelijke alternatieven voor aardgas. Die fase is afgerond. Het alternatief met de hoogste voorkeur is een (hoge temperatuur) warmtenet. In plaats van met een CV-ketel die op gas werkt, worden huizen dan verwarmd met water van ruim 80 graden. Dat warme water komt binnen via een netwerk van leidingen onder de grond vanuit de haven. Het afgekoelde water wordt vervolgens via andere buizen weer afgevoerd. In 2018 wordt gekeken of deze mogelijkheid ook financieel haalbaar is.

Inwoners faciliteren

De gemeente Schiedam wil inwoners ook graag faciliteren om zelf te verduurzamen. Hier zijn verschillende regelingen voor. Zo konden bewoners van Schiedam het afgelopen jaar meedoen aan de actie SamenZonne-Energie van iChoosr. In totaal hebben in 2017 96 bewoners aangegeven mee te willen doen. Zij hebben allemaal een aanbod gekregen van iChoosr. Daar gingen 38 bewoners mee akkoord. In totaal kunnen er 376 zonnepanelen op particuliere huizen worden geplaatst door deze actie. De verwachting is dat het aantal

daadwerkelijk gerealiseerde systemen iets lager zal liggen, omdat daken mogelijk toch niet geschikt blijken.

Warmtescan

Bewoners uit Schiedam-West kregen in het najaar de mogelijkheid om via het Serviceloket Woningverbetering een warmtescan uit te laten voeren bij hun woning. Met een warmtescan wordt duidelijk waar in het huis warmte verloren gaat. Door dit te weten kunnen isolerende maatregelen genomen worden. In totaal zijn bij deze actie 72 scans uitgevoerd. Hier wordt een vervolg aan gegeven. Dat wil zeggen dat de bewoners een voucher krijgen om bij de WoonWijzerWinkel advies in te winnen over de verbeteringen die ze kunnen doorvoeren. Ook van buiten Schiedam-West kwamen aanmeldingen voor het laten uitvoeren van warmtescans: zo'n 50. In het begin van 2017 zijn er ook zo'n 70 warmtescans uitgevoerd. Tevens zijn 130 appartementen doorgelicht.

Levensloopbestendig wonen

Bij het Serviceloket Woningverbetering kunnen bewoners ook terecht om advies te krijgen over levensloopbestendig wonen. Zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen in je eigen huis is ook een vorm van duurzaamheid, vindt de gemeente. Met het project 'Lang zult u wonen' hebben het afgelopen jaar 90 inwoners advies gekregen hoe hun woning levensloopbestendig te krijgen. Het Serviceloket Woningverbetering gaat zich de komende periode richten op het benaderen van vve's voor het advies over levensloopbestendig wonen. Speciaal voor vve's biedt het Serviceloket ook advies over het vergroenen van de meerjarenonderhoudsprogramma's. Daar kunnen vve's ook subsidie voor krijgen. In 2017 hebben 2 vve's hiervan gebruikgemaakt. Aan nog eens 50 inwoners is het afgelopen jaar een gericht energie-advies gegeven.

3.2 Samen afval reduceren

Afval the Challenge

In juni 2017 is het nieuwe afvalbeleidsplan [Afval the Challenge](#) vastgesteld. Samen met inwoners werken we de komende jaren aan het verder terugdringen van de hoeveelheid restafval. Het gaat de goede kant op. Toch blijft de hoeveelheid gescheiden ingezameld afval in Schiedam flink achter bij het landelijk gemiddelde. In 2017 gooide elke Schiedammer nog 259 kilo weg aan restafval. In 2020 moet dat zijn terug gebracht tot 160 kilo per persoon. Dat is 60 kilo meer dan de landelijke doel van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Met 99 kilo minder afval per inwoner blijft Schiedams eigen ambitie een flinke uitdaging. Een belangrijke oorzaak voor het achterblijven van de resultaten is dat Schiedam relatief veel hoogbouw kent. En in flats wordt in het algemeen minder afval gescheiden, omdat bewoners van flatwoningen ervaren dat het veel werk is om hun afval gescheiden aan te bieden. Voor Schiedammers met een tuin is de drempel om te scheiden lager.

In de Schiedamse wijken worden verschillende initiatieven opgestart om afval te scheiden. Zo is in Nieuwland een recyclewinkel geopend, waar mensen hun afval kunnen scheiden. En op de Groenelaan heeft de retourette een eigentijdse restyling gekregen. In West worden voor 5.000 adressen zo'n 50 centrale groente-, fruit en etenswarencontainers in de straten geplaatst. En om afvalscheiding te stimuleren loopt in de Toneelspelersbuurt een proef waarbij de grijze kliko is vervangen door één voor plastic en drankkartons.

Dilemma's

Er spelen een aantal dilemma's rond het thema afval. Zo is het door de vele hoogbouw in Schiedam niet mogelijk om de landelijke afvalambitie, 100 kilo restafval per inwoner per jaar vanaf 2020, te volgen. Er zijn investeringen in inzamelmiddelen en communicatie nodig om de gewenste daling van de hoeveelheid restafval te realiseren. Het College wil echter niet dat de afvalstoffenheffing stijgt en heeft op verzoek van de Gemeenteraad een aanpassing gemaakt aan het nieuwe afvalbeleidsplan.

Afval The Game

Voor de derde keer op rij is bij alle groepen 6 van Schiedamse basisscholen Afval the Game gehouden. De leerlingen kregen drie weken lang lessen over afval en afval scheiden, recycling en goed afvalgedrag. Het hoogtepunt was de grondstoffeninzameling, waarbij de hele buurt werd betrokken om papier in te zamelen. Bij Irado werden de [winnaars van Afval the Game](#) bekend gemaakt. Een bingovariant van Afval the Game werd bij een aantal flats gehouden. Buren op één portiek verdienden een leuke prijs als zij allemaal de toezegging deden om plastic te scheiden. Lukte dat bij een hele flat dan kregen zij een feest aangeboden. Ook zijn 100 deelnemers 100 dagen lang de uitdaging aangegaan om [100% afvalvrij](#) te leven. Deze moeilijke, maar uitdagende taak resulteerde in een afvalreductie van 12 naar 2 kilo (per huishouden).

3.3 Schiedammers pakken de fiets

Fietsen is gezond. En de fiets stoot geen schadelijke stoffen uit. We willen stimuleren dat ritjes korte dan zeven kilometer met de fiets gebeuren. Schiedam heeft daarom een ambitieuze fietsdoelstelling: in 2020 gebeurt 32% van alle dagelijkse verplaatsingen in Schiedam met de fiets. Op dit moment zouden

dat 25.000 inwoners zijn. In 2011, toen dit doel werd vastgesteld, was dat nog 26%. De ambitie kwam tot stand met de verplaatsingsmonitor en is opgenomen in het Gemeentelijk Vervoers- en Verkeersplan (GVVP). In 2020 wordt de monitor herhaald om te bepalen of het doel is bereikt.

Om fietsen bij inwoners te stimuleren werkt de gemeente aan de infrastructuur om prettig en veilig fietsverkeer mogelijk te maken. Zo is met de NHTV Hogeschool een VR-simulatie uitgevoerd om te onderzoeken welke ingrepen bijdragen aan een positieve fietsbeleving. Aan fietsende Schiedammers is de vraag voorgelegd: [Heb jij ook een tunnelvisie?](#), om erachter te komen wat zij vinden van de fietstunnels bij onder andere de Schiedamseweg, de Overschieseweg en de Hargalaan. Samen met leerlingen van het Spieringhoek College worden conclusies getrokken van de [reacties die Schiedammers](#) gaven. In totaal zijn er 17 fietstunnels in Schiedam. Door studenten van de NHTV werd per tunnel een technische analyse gemaakt van de veiligheid. Daarin werd gekeken naar verlichting, ontwerp, beheer, afwerking en sociale veiligheid. Per tunnel is de mate van veiligheid uitgedrukt in een cijfer van 1 t/m 10. Samen met de uitkomsten van de fietsende Schiedammers zal in 2018 in een vervolganalyse gekeken worden naar de mogelijkheden voor herinrichting van de fietstunnels.

Fietsparkeren

Om inwoners aan te sporen om de fiets te pakken, is het ook belangrijk dat ze hun fiets goed kunnen parkeren. De komende jaren wordt hier aandacht voor gevraagd. In 2017 zijn veel voorbereidingen getroffen. Zo zijn er verschillende scenario's bekeken voor bewaakte stallingen in het centrum en bij het station. Winkelaars met een fietsmand voorop hebben nu eenmaal andere parkeerbehoeften dan e-bikende forenzen die de trein moeten halen.

In 2018 wordt op het Broersveld een bewaakte stalling gerealiseerd voor 280 fietsen. Verder werkt de gemeente, ook in 2018 nog, aan de voorbereidingen voor het optimaliseren van de stalling bij het NS-station.

In de vooroorlogse wijken hebben bewoners vaak weinig ruimte voor hun fietsen. Soms staan ze zelfs in de woonkamer of de gang. Daarom kijkt de gemeente naar mogelijkheden om dat te verbeteren met voorzieningen op straat als fietstrommels en fietsnieten. Maar ook door te kijken waar éénrichtingsverkeer mogelijk is. In zo'n straat kan de stoep verbreed worden. Waardoor ruimte voor fietsstallingen ontstaat, zonder dat er autoplekken verdwijnen. Dit gebeurt momenteel in de Schrijversbuurt, Schiedam-West.

In 2017 is het onderwerp fietsparkeren opgenomen in het brede Uitvoeringsprogramma Parkeren. Hierdoor is het mogelijk om een deel van de inkomsten uit de autoparkeermeters te gebruiken voor fietsstallingen. Zo is het mogelijk om het stallen van de fiets gratis te houden. En om de kosten voor fietsparkeren te kunnen blijven financieren.

Natuurlijk blijft de gemeente aan de fietspaden werken. Zo is in samenwerking met Metropoolregio Rotterdam - Den Haag (MRDH) gekeken naar de zogenaamde 'metropolitane' fietsroutes. Dit zijn de drukke, doorgaande fietspaden tussen woonwijken en werkgebieden. Bijvoorbeeld die naar Rotterdam-centrum, het vliegveld of naar de technische universiteit in Delft. Per werkdag maken meer dan 1.000, soms zelfs 2.500 fietsers gebruik van zo'n route. In 2017 is onderzocht welke metropolitane routes er zijn en welke trajecten in aanmerking komen voor verbetering. Daarbij valt te denken aan verbreding, minder opstoppen, geschikter maken voor e-bikes, asfalteren en betere verlichting. Er worden hogere eisen aan deze paden gesteld.

3.4 De resultaten

Doel:	30% CO ₂ -reductie in 2030 ten opzichte van 1990
Resultaat:	ondertekening op 8 maart 2017 van de Green Deal Aardgasvrije Wijken lokale intentieverklaring 'Groenoord en Nieuwland op duurzame warmte'
Doel:	32% van alle verplaatsingen in Schiedam gebeurt met de fiets in 2020
Resultaat:	uitvoering programma Heb jij ook een tunnelvisie? 17 fietstunnels in Schiedam beoordeeld meer fietsenstallingen in wijken fietsparkeren opgenomen in Uitvoeringsprogramma Parkeren
Doel:	160kg restafval per persoon in 2020
Resultaat:	259kg restafval per persoon Afval beleidsplan Afval the Challenge vastgesteld dgAfval the Game uitgevoerd